

Kemolycka i Aytré

Fabriken Gec Alsthom är belägen i kommunen Aytré, i närheten av La Rochelle. Fabriksområdet omfattar 24 hektar och det finns 1150 anställda. Verksamheten är inriktad på tillverkning av metalldelar åt ex. järnvägsvagnar och tunnelbanevagnar. Ett flertal kemikalier används i fabriken, framför allt vid ytbehandlingen av metallerna.

Olyckan inträffade i nordöstra delen av fabriksområdet.

Klockan 08.50 den 4:e juli 1997 utförde en anställd ett pumpningsarbete på fabriksområdet. Han skulle då pumpa över 500 liter av en lösning som bestod till 90% av salpetersyra och 10% av fluorvätesyra från en tankbil till en cistern i stål. Vid reaktionen mellan lösningen och stålcisternen utvecklades kraftig värme och gaser bildades.

Då arbetaren märkte av vad som hände försökte han pumpa tillbaka lösningen, men en behållare av metall innehållande aluminiumdelar föll i lösningen. Detta ledde till en ny kemisk reaktion, där värme, nitroösa gaser och vätgas bildades, som kom att spridas till verkstaden och bilda ett rödaktigt moln utomhus.

Larmet gick till räddningstjänsten kl. 08.53. Under tiden samlades företagets räddningskår och räddningsledning. Omedelbart evakuerades verkstaden. Strax därpå sprang cisternen läck och lösningen kom ut på marken.

Första brandbefäl på plats fattade följande beslut:

- Att personer boende i närheten och i vindriktningen skulle beordras hålla sig inomhus.
- Kemdykare skulle fram och med hjälp av ett strålrör kyla ner tankbilen och cisternen samt späda ut gaserna.
- Rigga upp strålrör i utkanterna av byggnaden för att tvätta ner och späda ut gaserna.
- Begära mera sjukvårdsresurser.
- Begära förstärkning i form av mera kemresurser.

Kl. 09.15 tar capitaine Gervais över befälet. Kemdykare skickas fram för att:

- Ge räddningsledningen en orientering om hur det ser ut på olycksplatsen.
- Vidta vissa åtgärder i byggnaden.

På grundval av bl.a. kemdykarnas information kommer man fram till två möjliga lösningar för att sänka temperaturen i lösningen.

1. Att låta svämma över cisternen med hjälp av vatten, i avsikt att späda ut lösningen och att tillvarata den utspädda lösningen i en översvämningstank.
2. Att pumpa över lösningen från tanken till två andra tankar om 2500 liter, för att i dessa tankar kyla ner och späda ut lösningen.

För att uppskatta åtgärdens effektivitet, tog man olika prov på lösningen som späts ut. För att få reda på hur mycket vatten det krävdes för att få ner temperaturen till erforderlig nivå.

Man bestämde sig för lösning nummer två. Utvecklingen av nitrösa gaser och vätgas upphörde efter ett tag eftersom aluminiumdelarna lösts upp. Samtlig personal fick genomgå medicinsk undersökning på plats och därefter transport till sjukhus för en noggrannare kontroll, med tanke på nitrösa gasers sena symptom. Kl. 15.30 avslutades insatsen.

Capitaine Bruno Gervais / Lieutenant Frédéric Venail ; La Rochelle räddningstjänst

Ur le sapeur pompier, oktober 1997